

Rolnictwo zrównoważone jest jednym z pakietów programu rolnośrodowiskowego zawartego w PROW 2007-2013. W celu uzyskania zamierzonego efektu środowiskowego, program jest realizowany przynajmniej przez kilka lat. Program rolnośrodowiskowy obejmuje 9 pakietów, a każdy z nich warianty rolnośrodowiskowe, których wybór zobowiązuje do realizacji konkretnych, szczegółowych zadań.

O płatności rolnośrodowiskowe może ubiegać się rolnik, jeżeli:

- został mu nadany numer identyfikacyjny gospodarstwa;
- prowadzi działalność rolniczą na powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż 1 ha;
- zobowiąże się do realizacji programu rolnośrodowiskowego przez okres 5 lat, zgodnie z planem działalności opracowanym przy udziale doradcy rolnośrodowiskowego;
- zobowiąże się do przestrzegania podstawowych wymagań na obszarze całego gospodarstwa rolnego;
- spełni warunki przyznania płatności rolnośrodowiskowej w ramach określonych pakietów lub ich wariantów.

Rolnicy korzystający z pakietu 1 "Rolnictwo zrównoważone" otrzymują roczną płatność 360 zł do każdego hektara gruntów ornych, jednak zobowiązania związane z tym pakietem dotyczą całego gospodarstwa. Na przykład, rolnik posiadający trwałe użytki zielone nie otrzyma płatności do tych użytków, mimo że musi na ich obszarze spełnić warunki takie same jak przy gruntach ornych (próby glebowe, plan nawozowy).

Warunkiem uzyskania płatności w pakiecie "Rolnictwo zrównoważone" jest spełnienie następujących wymogów:

- Przestrzeganie prawidłowego doboru i następstwa roślin, stosując co najmniej trzy gatunki roślin, każdy z innej grupy, z wyłączeniem roślin wieloletnich, np.:

1. jęczmień jary	1. pszenżyto ozime
2. rzepak ozimy	2. ziemniaki
3. pszenica ozima	3. jęczmień + wsiewka traw drobnonasiennych z koniczyną czerwoną
4. mieszanka zbożowo-strączkowa	4. trawy drobnonasienne z koniczyną czerwoną
5. pszenżyto ozime	5. trawy drobnonasienne z koniczyną czerwoną

- Opracowanie co roku planu nawozowego, opartego na bilansie azotu oraz aktualnej chemicznej analizie gleby z określeniem zawartości P, K, Mg i potrzeb wapnowania gleby oraz realizacja tego planu.

Plan nawozowy można opracować odręcznie lub za pomocą programu komputerowego. Najczęściej plan ten opracowuje doradca rolnośrodowiskowy. Analizy gleby można dokonać w okręgowych stacjach chemiczno-rolniczych, dostarczając próby glebowe osobiście lub za pośrednictwem specjalistów terenowych. Wyniki analiz glebowych są ważne przez 4-6 lat. Aby poznać zawartość fosforu, potasu, magnezu oraz pH gleby, należy pobrać odpowiednią próbę i przygotować do analiz. Próba glebowa powinno być tak pobrana, aby była reprezentatywna dla danego pola. Ważny jest termin pobierania prób glebowych. W uprawach polowych pobiera się je najczęściej jesienią, po zbiorach płodów rolnych, ale przed zastosowaniem nawożenia jesiennego. Innym dobrym terminem jest wczesna wiosna przed rozpoczęciem uprawy. W uprawach polowych próby pobiera się z warstwy ornej (0-25 cm) za pomocą laski Engela. Aby próba średnia dobrze odzwierciedlała stan gleby, należy indywidualne próby dokładnie wymieszać i pobrać z całej ilości około 0,5 dm³, a następnie umieścić w czystym pudełku lub woreczku foliowym. Na opakowaniu trzeba zamieścić etykietę z numerem próby, który należy nanieść również na sporządzonym wcześniej planie pól. Obszar dla jednej próby mieszanej nie powinien przekraczać 4 ha (im większa zmienność glebowa, tym mniejszy obszar).

- Koszenie lub wypasanie na trwałych użytkach zielonych w terminie określonym w planie działalności

rolnośrodowiskowej.

- Nieprzekraczanie maksymalnej rocznej dawki azotu pochodzącej z nawozów naturalnych, kompostów i nawozów mineralnych: na gruntach ornych - 150 kg N/ha, na trwałych użytkach zielonych - 120 kg N/ha.
- Niestosowanie do nawożenia osadów ściekowych.
- Prowadzenie na formularzu udostępnionym przez ARiMR rejestru działalności rolnośrodowiskowej, zawierającego wykaz wypasów oraz działań agrotechnicznych, w tym stosowania nawozów i wykonywania zabiegów przy użyciu środków ochrony roślin. W odniesieniu do stosowania nawozów mineralnych rejestr ten prowadzi się dla całego gospodarstwa rolnego.
- Zachowanie występujących w gospodarstwie i określonych w planie działalności rolnośrodowiskowej trwałych użytków zielonych oraz elementów krajobrazu nieużytkowanych rolniczo, tworzących ostoje dzikiej przyrody.
- Coroczne składanie wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowej w terminie od 15 marca do 15 maja, przez okres realizacji programu, tj. nie mniej niż przez 5 kolejnych lat.
- Opracowaniu planu rolnośrodowiskowego przy pomocy doradcy rolnośrodowiskowego.

Nieprzestrzeganie zobowiązań rolnośrodowiskowych powoduje sankcje, polegające na całkowitej lub częściowej utracie płatności.

Sankcje za uchybienia w pakiecie "Rolnictwo zrównoważone"

Rodzaj uchybienia	Zmniejszenie płatności
Nieprzestrzeganie prawidłowego doboru i następstwa roślin	100%
Brak planu nawozowego	100%
Nieprzestrzeganie planu nawozowego	50%
Przekraczanie limitów nawożenia określonych w planie nawożenia więcej niż o 10%	40%
Zastosowanie osadów ściekowych	40%
Brak koszenia lub wypasu na trwałych użytkach zielonych albo koszenie lub wypas w niewłaściwym terminie	20%

W zależności od powierzchni realizacji pakietu rolnośrodowiskowego ustalone zostały modulacje płatności. Dla powierzchni od 1 do 100 ha stawka płatności wynosi 100%, za powierzchnię od 100,1 do 200 ha - 50%, a za powierzchnię powyżej 200 ha - 10% stawki płatności.

Bardzo dobrym rozwiązaniem jest łączenie pakietu "Rolnictwo zrównoważone" z pakietem 8 "Ochrona gleb i wód", wariant "Międzyplon ozimy" (420 zł/ha) lub "Międzyplon ścierniskowy" (400 zł/ha).

Warto zastanowić się nad skorzystaniem z poszczególnych pakietów programu rolnośrodowiskowego, które w obecnych, trudnych czasach mogą okazać się cennym źródłem dochodów. Przed przystąpieniem do programu trzeba szczegółowo zapoznać się z warunkami i zobowiązaniami. Pomoc w uzyskaniu informacji można uzyskać w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego KPODR.

Arkadiusz Krysztofiak
KPODR Minikowo,
Oddział w Przysieku, PZDR w Brodnicy

Wnioski będą przyjmowane tylko w 2013 roku. Zobowiązanie na dwa lata do 2014r z możliwością przejścia na PROW 2014-2020.

Informacje miejscowy doradca MODR

Tomasz Janus PDR - doradca rolnośrodowiskowy 782522001, 603515166 <http://www.polskiedoradztworolnicze.pl>

Specjalista
Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej
w Krakowie
mgr inż. Grzegorz Gryźniak

tel 694 450 764